

די.ו.ב.ה.

הנדרשת ביותר בישראל

מפעל הפיס

שינוי כתובת —

הסינוי החשונה את כתבתו, מתבקש להר
דע על כך למחלקת הסינויים שבועיים
מראש, כדי לחנוע עיכובים בחשלוה.

אנגלית • צרפתית

לומדים בשיטה קלה ויסודית בביתם "קדימה" ת"א, בן יהודה 74, סל. 20314.

אנו פותחים:

- קורסים ואופנים נוספים למבוגרים (שפה שימושית, דקדוק, כתיב, סגנון ושיחה) (Conversation).
- אולפניות לתלמידי בת-רספר גומרי ג'ון יסודי, הי"ד תיכון לביסוס הידיעות והכנה ל"בגרות" (SHAKESPEARE, LITERATURE).
- טיפול אינדיבידואלי בקבוצות קטנות ועלידי מורים מעולים פרטים והרשמה: מ"ס עד 12 לפני הצהריים: 3 עד 9 בערב. (פרט ליום ר')

בכלא התורכי

(המשך מעמוד 7)

מותק שלי, בפעם האחרונה, דבר מסוים. מותק, את יודעת כמה אהבתי את הים, מכיוון שאני מילד קטן עובד בים. ואני מבקש אותך דבר אחד: לתת לי להפריד מן הים. אם יוצאים מכאן לארץ עם מטוס, עושים בערך יום. באניה עושים יומיים. ו' אני מבקש ממך להרשות לי להפליג עוד פעם אחת בים, בפעם האחרונה בחיים.

★ ★ ★

היום בשעה 4 קראו לנו אל המנהל, וישם חיכו לנו הרבה אנשים מהצירות. הם הביאו אתם הגדות של פסח, מצות, חרוסת ומרור, ואנחנו התישבנו ועשינו את ליל הכדר. אני בתור הצעיר ביותר קראתי את ההגדה. היה נחמד, אבל יחד עם זה עצוב. אחרי-כן חזרנו לחדר וקיבלנו עוד פעם את כל הנחוק כדי לעשות את הסדר. התישבנו והזמנו את החברים התורכים לחוג איתנו.

החברה כל הזמן דיברו. ואני ישבתי ו' חשבתי עליך ועל אשריקו ועל הוריי: שמעם באותו הזמן, גם אתם יושבים ועושים סדר וחושבים עלי. זה היה פסח עצוב, אבל אני בטוח שמעתה נשמח בכל יתר החגים, ו' נהיה תמיד תמיד ביחד.

הראיתי את התמונות שלך ושל הבן ל' חברה מן הצירות. היתה אשתו של המוכיר שהיא בהריון. היא הסתכלה על אשריקו כל כך הרבה ואחר כך אמרה: "הלאה ולי יהיה תינוק כל כך יפה." מותק שלי, לי יש תינוק יפה כל כך ואשה מותקת כל כך, ואין שאני לא אהיה מאושר גם בבית הסוהר?

אשריקו מותק, אמא תספר לך הערב מה שאבא כתב לה. הוא כתב לה שהוא אוהב אותך מאוד מאוד, ושהוא יהיה לך אבא טוב שיאהב אותך ויפנק אותך. אני אקנה לך הרבה שוקולד וצעצועים, אבל אל תע' שה צרות לאמא עד שאבא יחזור, בקרוב.

★ ★ ★

מאי, 1960. היום היה קצת שמח. יהי' זה השמן רב עם סטיפן המכונאי ו' קיבל התמוטטות עצבים. לקחו אותו למר' פאה ויחזיקו אותו שם כמה ימים. אני בשום אופן לא מעורב בעניינים אלה. אני כל הזמן יושב בשקט ומנסה לשמור על המוראל ועל העצבים שלי.

★ ★ ★

יוני, 1960. היום קיבלתי תשובה על המכתב שכתבנו לגילדת מאיר. אז היא כותבת לנו: "סבלנות, אל תאבדו את ה' מיראל." אבל במשך תשעת החודשים ש' אנחנו יושבים כאן, לא עשו עדיין כלום, חוץ מהבטחות.

צריך להגיע הנה נציג ממשלתי כדי לר' רוש את שחרורנו. כל פעם אומרים שיבוא, אבל בינתיים לא רואים לא דובים ולא יער. היום היה כתוב בעתונים שבקרוב תינתן חנינה. אל תשאלו איזו שמחה היתה כאן, כשקיבלנו את העתונים. אנשים קפצו והת' נשקו, איזה צעקות! אינך יכולה לתאר ל' עצמן. מכיוון שגם עתונים כותבים כל כך, אין ספק שבקרוב תהיה חנינה.

★ ★ ★

יולי, 1960. את כותבת על המצב ה' נפשי שלך ואני מאמין לך וטוב שאת כותבת לי את כל מה שאת מרגישה וחר' שבת. כשתקבלי מכתב זה, בטח תהיי בזמן ההכנות לנסיעתך הנה. לא יהיה לך משעמם כאן. בהתחלה תרגישי את עצמך וזה, תהיה לך דירה לבד ותעשי כל דבר שאת רוצה, ולא תפריעי לאף אחד.

ביום תהיי בצירות, שם תעזרי להם קצת, וכמעט כל יום תוכלי לבוא לבקר אותי. חוץ מזה, אם את באה, אז ברור שאת תכבסי לי את הבגדים, ואם תוכלי לעשות אוכל או תעשי לי אוכל שאת אוהבת, ו' תביאי לי לכאן. אני אשמח כל כך לאכול את האוכל שלך!

★ ★ ★

3 בנובמבר 1960: מכתבה ש' מרגלית רוזנצוויג שנשרה מ' תורכיה להוריה:

שמעתי ודאי על פסק-הדין המחרוב ש' נתנו. אני מבקשת אתכם לא לקחת את זה קשה כל כך. עכשיו עובדים חזק מאוד לשחרר אותם. לאשריקו מלאה שנה ועשי' נו לו יום הולדת. את פסק-הדין של שמונה שנים קיבלנו כהפתעה. זו היתה מכה קשה מאוד. הילד התחיל כבר ללנות ויש לו שמר' מה שיניים. כאשר מתי קיבל שמונה שנים מאסר יצאו לאשריקו שמונה שיניים. זה לא הכי מצחיק. בבית-המשפט, בזמן הפסק' דין, עשה אשריקו קצת רעש. אני צבטתי אותו כדי שיעשה רעש. אבל לשופט היה לב רע וזה לא השפיע.

אמנות

תיאטרון

המשוגע המטומטם

הידעת את נתיב החלב (אוהל) הוא שם של מחזה, המקפל בתוכו משמעות כפול' לה, גם סמלית וגם פשטנית. המשמעות הסמלית טמונה בתמהוניתו של גיבור המ' חזה, המהונית והופכת אדם שנשמש מתוך גלגלי הביורוקרטיה, ליצור שלא מן העולם הזה, שנפל כאילו מתוך כוכב נידח הרחק בלב שביל החלב. את המשמעות הפשטנית מגלמים חייו הפרוזאים של הגיבור, שהת' גלגל לבית חולי-נפש, משמש שם כחלבן. איתן פריבר משחק את הצעיר הגרמני המופיע פיתאום בכפרו, לאחר שנעדר משם למעלה מעשר שנים. הוא מוצא שנחשב למת או לנעדר, הוצא ממעגל היצורים המור' כרים עליידי החוק או הביורוקרטיה. החייל החוזר אינו מצליח להחזיר לעצמו את זהותו האישית: שעה שמנסה, מונעים תושבי הכ' פר כעור, בחששם לרכוש אבותיו, איתו חילקו בינם לבין עצמם.

גיבור המחזה מנסה עתה לרכוש זהות חדשה. גם פיתרון זה מתגלה כמפוקפק. הפיתרון הסופי בא, כשהוא מוצא לו מפלט בבית-חולים, בחברת טרופי-חברה אחרים. המחזה, שנכתב בידי מחזאי גרמני צעיר בשם קארל ויטלינגר, משתלב היטב באופנה התיאטרלית האחרונה בישראל — מחזות מיעוט-משתתפים: הפעם מופיעים שני שח' קנים בלבד. השחקן השני, העוזר לפריבר לשאת על גבו מחזה בן שעתים, הוא יעקב איינשטיין, המשחק בכל תמונה דמות אחרת. שניים אלה נאבקים עם החומר הפילוסופי המעניין של המחזה לפי מיטב מסורת האוהל, שאפשר לסכמה בארבע מלים: מאמץ מאכסמילי, כישרון מועט.

על אף הסימפאטיה שדמותו של פריבר מעוררת בלב הצופים — ולזכותה של סימפאטיה זו אפשר לזקוף את הצלחתה של ההצגה בעיני הקהל — אין משחקו משכנע. הגיבור התמהוני, שנראה מטורף בעיני הצופה, מגולם על-ידו כמטומטם דבילי, שאילו נחון במנה גדולה יותר של איקויה, היה מתגבר על תעלולי הביורוקרטיה בדרך יותר פשוטה.

הגורל וציפור הנפש

הבוגד (אוהל) הוא מחזה אמריקאי, פליט ממלחמת קוריאה, ששואר נכה רוחני לאחר שנפצע מכדור עצמי. שני המחברים — הנרי ורלי ברקיי — ניסו להעלות, כביכול, בע' ייה אנושית: מהו המחיר המוסרי תמורת האידיאלים הנישגבים של המטה הכללי.

ליא פילר, בתפקיד המיגור קארגיל, עור' מד לפני משפטי-ביגדה חמור על ששיתף פעולה עם האוייב, בהיותו במחנה שבויים. המיגור אינו מנסה להגן על עצמו והדבר מעורר את חשדו של התובע — הקפטן אדוארד — המחליט לגלות מה מסתתר מא' חורי אוישותו של המיגור לגורלו. בעזרת מזכירה נאה ופיקחית הוא חושף את הלוט: המיגור הציג בשיחוף הפעולה שלו עם האויב את חיי חבריו. דרך אגב, מתגלה גם עובדה מחפירה יותר: בנו של הגנרל, שהיה גם הוא באותו מחנה, הוצא להורג על-ידי חבריו לאחר שבגד בהם.

כאשר נודע הדבר לגנרל, אין הוא מוזיל על בנו אלא דימעה אחת, אותה הוא מנגב מיד בשרתלו מרובה הפסים, כדי לשאת נאום ציוני על ציפור הנפש של המטה הכללי בנוסח: המולדת מעל לכל.

הצגת הדברים בצורה כלי-כך שיטחית נטלה מהמחזה את נימתו האנושית והעניקה לו צביון של מחזה-מטעם, שנכתב כאילו לפי הזמנת שלטונות הבטחון, כדי להעלות את כושר הלחמה של הטוראים. המחזה הוא כלי-כך תפל, שאפילו מישחקם הגרוע של השחקנים אינו מעניק לו טעם.

מאחורי הקלעים

בת-היענה מגישה

להקת הבלט של רולאן פטי וזיווי ז'אנמיר, שתחל בשבוע הבא בהופעותיה בישראל, תגיע ישר מבימת ההסרטה, ש' הוסרט סרט-בלט של רולאן פטי, בו משר' תתפוח, מלבד ז'אנמיר, גם מוירה שירר וסיד צאריס. במאבק הרגליים בין השלוש, זכתה ז'אנמיר במקום הראשון. כתב עליה לאחורונה ז'אן קוקטו: "לאחרונה היה חשש שכל מלכת היופי למיניהן תתפוסנה את מקומן של מלכות הזהר האמיתיות. עתה, באופן בלתי-צפוי, נפרשו כנפי בת-היענה המגישה לנו את אפרודיטה הקטנה — זיו' המגישה לנו את כל הזהר של פאריס ש' חשבוה מתה."